

Boverket
remiss@boverket.se
dnr. 2787/2022

Remiss – Boverkets förslag till föreskrifter om översiktsplan; med konsekvensutredning

Föreningen Sveriges Stadsbyggare är en intresseförening för utveckling, fortbildning, samarbete och information inom samhällsbyggandet, där representanter från olika kommuner medverkar. Föreningen Sveriges Stadsbyggare har följande synpunkter på ovanstående remiss:

Ställningstagande

Föreningen Sveriges Stadsbyggare är generellt positiva till att föreskrifter om översiktsplan tas fram. Vi välkomnar ett tydligare stöd och en viss likriktning av hanteringen av översiktsplaner. En viss bearbetning av föreskrifterna föreslås för att de ska utgöra ett bra underlag för framtida översiktsplanering.

Synpunkter

3 kap 4 §, tabell 3

Kommunerna bör inte själva belastas med att diarieföra varje enskilt riksintresses exakta omfattning och innebörd i kommunens egna geografiska översiktsplanedata vid översiktsplanens antagande. Det är en brist att de ekonomiska konsekvenserna av detta inte beaktas i konsekvensbeskrivningen. Dagens riksintressen finns visserligen som geografisk information gällande yttre gräns, men till dessa är ofta också kopplat beskrivningar i dokument av olika format och ålder. Det bör vara den ansvariga statliga myndigheten som säkerställer att alla versioner av deras riksintressen vid olika tidpunkter finns diarieförda, som underlag för en eventuell rättslig prövning.

Det finns flera motiv till denna synpunkt. Vissa kommuner har hundratals riksintressen inom sina gränser samtidigt som utvecklingsförslag i översiktsplanen kanske bara berör några enstaka av dessa. Det skulle vara onödigt tidskrävande att i dessa fall skriva nya tabeller med attribut som ska kopplas till en redovisning i översiktsplanekartan, som sedan inte uppdateras i samma takt som beslut fattas om förändrade riksintressen (eftersom översiktsplanen sällan uppdateras vid samma tidpunkt). Översiktsplanen som verktyg för fortsatt planering blir mer effektiv om kommunens digitala översiktsplan kan läsas parallellt med ständigt aktuella riksintressen (via t.ex. WMS-tjänster) snarare än en ”fryst” bild av antagandedatumet. Hittills har behovet av diarieföring i många fall tillgodosetts genom en pdf-karta över riksintressena, arbetet blir betydligt större om alla riksintressen ska utgöra geografiska data med rätt beskrivningar kopplade till sig, trots att ansvariga myndigheter själva i vissa fall inte genomfört detta.

Kommunernas ansvar bör omfatta att redovisa att de vid översiktsplanens antagande tillgodoser gällande riksintressen. I de fall inga utvecklingsförslag som

Föreningen Sveriges Stadsbyggare

118 82 Stockholm
Tel: 08-20 19 85
info@sverigesstadsbyggare.se
www.sverigesstadsbyggare.se

kan inverka på ett riksintresse redovisas bör det inte finnas något krav på att i detalj redovisa innebörden i det riksintresset, utan det bör räcka att ej berörda riksintressen noteras översiktligt. Kommunerna bör däremot kopplat till sin geografiska information ange om de har synpunkter på riksintressen eller hur de ska prioriteras sinsemellan. Det bör också vara möjligt för en kommun att förespråka en generell översyn av en typ av riksintressen utan att behöva avgränsa synpunkten till en viss plats.

Observera att ovanstående synpunkt handlar om versionshanteringen och diarieföringen av all den information som kopplas till aktuella riksintressen, och att denna information antas föras in i den digitala ÖP-modellen. Kommunerna ska givetvis under översiktsplaneprocessen synliggöra och hantera alla riksintressefrågor på ett tillräckligt sätt i samråd och konsekvensbeskrivningar.

3 kap 4 §, tabell 9

Klimatrelaterade risker bör ingå i tabell 5; övriga förhållanden av väsentlig betydelse. Vi ser det som negativt att hantera detta i en separat tabell eftersom det då finns risk för onödiga upprepningar med tanke på att många klimatrelaterade risker även utgör väsentliga förhållanden redan idag.

Övergripande

Det är viktigt att direktivet även fortsättningsvis ger utrymme för viss flexibilitet i översiktsplanernas utformning då kommunerna har olika förutsättningar och behov.

Vi anser att det är en brist att tanken om en rullande översiktsplanering med regelbundna uppdateringar i en samlad översiktsplan, snarare än i separata dokument för ändringar och tillägg, inte har tydliggjorts i föreskrifterna. Utmaningarna med detta kommer framgå mer tydligt efter att kraven på digitalisering och enhetlighet har omsatts och kommunerna har en digital översiktsplan som de förväntas utveckla kontinuerligt enligt plan- och bygglagen. Om sättet att bedriva kontinuerlig översiktsplanering på inte utvecklas, utan även fortsättningsvis kan ske med hjälp av ändringar som separata produkter, innebär det att en översiktsplan består av information som kan härledas till flera olika beslut som tillsammans utgör översiktsplanen. Vi ställer oss frågande till hur översiktsplanen i så fall ska kunna återges i sin beslutade form på ett sätt som möter kraven om tydlighet och sammanhang enligt plan- och bygglagen.

Kommunerna behöver inte bara tillgodose lag och föreskrifter gällande hur den antagna planen ska överföras och registreras, utan behöver också tillgodose behov av ett välfungerande planeringsverktyg, en god och tillgänglig samrådsprocess, fungerande modeller för uppdateringar etc. Det vore bra om en samlad beskrivning togs fram av hur detta är tänkt att fungera även om de statliga direktiven avgränsas till överföringsformatet.

Beredningen av remissen inom föreningen har skett i kommittén för hållbar stadsbyggnad.

Tommie Eriksson
Ordf. Föreningen Sveriges Stadsbyggare

Magdalena Lindfeldt
Ordf. Hållbar stadsbyggnad

Denna remiss har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrift.